

Narada z uczniami jako sposób włączenia ich w podsumowanie osiągnięć edukacyjnych

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Małgorzata Ostrowska

Przed ustaleniem śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych nauczyciele zastanawiają się, jak ocenić wiedzę i umiejętności uczniów i uczennic w mocno zróżnicowanej klasie. Dodatkową trudnością dla wielu jest niepewność, czy zebrane dowody uczenia się odzwierciedlają stan wiedzy. Ze względu na ograniczenia, na przykład takie jak niewystarczająca znajomość języka polskiego, niektórzy uczniowie i uczennice mogą mieć trudności z zaprezentowaniem opanowanego materiału. Narada z uczniami nad ustaleniem oceny klasyfikacyjnej może być rozwiązaniem, które przyniesie wiele korzyści.

Co możemy osiągnąć dzięki naradzie z uczniami?

Włączenie uczniów w podsumowanie ich wiedzy i umiejętności ma kilka mocnych stron.

Nauczyciel:

- daje uczniom sygnał, że ma do nich zaufanie i że mu na nich zależy,
- pomaga budować partnerstwo edukacyjne z uczniami,
- potwierdza, że uczniowie są w stanie wskazać dowody swojego uczenia się.

Uczniowie:

- budują swoją świadomość na temat jakości uczenia się,
- uczą się wnikliwie analizować rezultaty nauki,
- wiedzą, że mają wpływ na ocenę własnych osiągnięć,
- biorą większą odpowiedzialność za uczenie się i podsumowanie efektów tego procesu.

Jak przeprowadzić naradę z uczniami?

Przedstawione formy narady z uczniami są jedynie propozycją, którą nauczyciel może wykorzystać uwzględniając w niej własne modyfikacje lub przeprowadzić taką naradę zupełnie inaczej, według własnego pomysłu.

Na przykład komunikuje on uczniom i uczennicom, że chciałby zaprosić ich do wspólnej narady nad ustaleniem oceny śródrocznej lub rocznej, ponieważ jest przekonany, że właśnie oni wiedzą najwięcej o swoich postępach. Wyjaśnia, że ma propozycje ocen, lecz chce dowiedzieć się, jak uczniowie widzą swoje półroczne osiągnięcia w uczeniu się i jak je oceniają, dlatego proponuje im rozmowę na ten temat.

Jest kilka wariantów przeprowadzenia narady z uczniami. Wybór optymalnego zależy od wieku uczniów, relacji w klasie, sposobu pracy nauczyciela, który daje uczniom przestrzeń do myślenia i rozmów o uczeniu się oraz zapewnia zebranie wytworów działania uczniów jako podstawy do podsumowania i oceny ich osiągnięć.

Narada z całą klasą

Naradę warto przeprowadzić z całą klasą, jeśli panuje w niej atmosfera zaufania, a uczniowie i uczennice czują się bezpiecznie i wzajemnie się wspierają. Nauczyciel może przygotować plakat lub slajd z wymaganiami (wiedza i umiejętności), nad którymi uczniowie pracowali w minionym półroczu i które podlegały ocenie. Następnie łączy swoich podopiecznych w małe grupy i prosi, aby porozmawiali na temat wskazanych wymagań (czego się dobrze nauczyli, co uważają za swoje sukcesy). Kolejna rozmowa w grupach może dotyczyć wiedzy i umiejętności, których jeszcze nie opanowali. Po każdej z tych rozmów nauczyciel zaprasza przedstawicieli grup do podzielenia się głównymi spostrzeżeniami i podsumowuje wypowiedzi w kontekście efektów uczenia się. Młodzież ocenia zdobytą przez siebie wiedzę i umiejętności oraz przygotowuje uzasadnienie swoich ocen. W zależności od zasad panujących w szkole, uczniowie mogą zaproponować oceny w skali stopni szkolnych albo ocenę opisową, używając zrozumiałego dla siebie języka. Przy prezentowaniu ocen za pomocą stopni, uczniowie mogą zapisać je na kartkach i przekazać nauczycielowi, który porówna je z oceną zaproponowaną przez siebie. Kiedy w klasie panuje bardzo dobra atmosfera i wspierające relacje, uczniowie mogą swoje propozycje ocen zapisać na kartkach samoprzylepnych i umieścić je na specjalnie przygotowanym plakacie, na którym nauczyciel umieści także oceny proponowane przez siebie.

Warto docenić proces analizy własnych osiągnięć dokonany przez uczniów i podziękować im za autorefleksję. Nie zawsze ocena zaproponowana przez uczniów i uczennice będzie taka sama jak ocena nauczyciela. Jeśli okaże się, że jest niższa, nauczyciel wskazuje osiągnięcia, które zdecydowały o wystawionej przez niego ocenie. Jeśli jest odwrotnie, nauczyciel proponuje rozmowę, podczas której uczeń będzie mógł zaprezentować dowody swojego uczenia się i spełnienia ocenianych wymagań edukacyjnych. Taka rozmowa może odbyć się podczas spotkania z całą klasą lub indywidualnie, w zależności od ustaleń z uczniem.

Narada z częścią klasy

Niekiedy nauczyciel wolałby przeprowadzić naradę z częścią klasy i zaprosić na specjalne spotkanie tylko tych uczniów i te uczennice, którzy zasygnalizowali, że proponowana ocena wzbudza kontrowersje. Spotkanie może przebiegać podobnie do narady z całą klasą: dotyczyć sukcesów, wiedzy oraz umiejętności nieopanowanych przez uczniów. Podstawę narady z uczniami stanowią wymagania edukacyjne, nad którymi pracowali w analizowanym czasie, oraz kryteria sukcesu. Uczniowie powinni mieć 2-3 dni na przygotowanie się do spotkania. Podczas narady nauczyciel stwarza przestrzeń i daje głos uczniom, którzy przedstawiają dowody swojego uczenia się, np. wykonane zadania i różne wytwory potwierdzające spełnienie kryteriów sukcesu. Odnosi się do swojej oceny umiejętności ucznia i podsumowuje efekty rozmowy. Ważna jest atmosfera życzliwości, empatia ze strony nauczyciela, niepodważanie osiągnięć uczniów i unikanie postawy obronnej.

Rozmowa indywidualna z uczniem

Tę propozycję można wykorzystać w klasie, w której atmosfera mniej sprzyja poczuciu bezpieczeństwa emocjonalnego uczniów, relacje między uczniami bywają trudne albo sytuacja danego ucznia wymaga szczególnej uwagi i dyskrecji. Zdarza się, że o rozmowę indywidualną prosi uczeń lub jego rodzice. Zasady są takie same jak przy naradzie z całą klasą. Uczeń powinien je znać przed rozmową z nauczycielem, aby mógł się do niej dobrze przygotować.

Dowody uczenia się

Niezależnie od formy narady zarówno nauczyciel, jak i uczniowie powinni być do niej przygotowani zgodnie z wspólnie ustalonymi wcześniej zasadami.

Uczniowie mogą przygotować różne dowody swojego uczenia się, np. zadania lub prace pisemne wykonane indywidualnie, w parze lub w zespole, różne wytwory swojej działalności utrwalone w formie fizycznej i elektronicznej, portfolio, dzienniczek lektur, dorobek w projekcie. Mogą zademonstrować swoje umiejętności werbalnie lub ruchowo. Dzięki temu rozmowa z uczniami prowadzona będzie w oparciu o fakty, a nie na bazie opinii lub ulotnej pamięci.

Tekst powstał w partnerstwie z Norwegian Refugee Council.